



Høgskolen i Telemark

EKSAMEN

6007 Mikro- og markedsøkonomi

07.05.2012

Tid:	9-13 (4 timer)
Målform:	Bokmål
Sidetall:	2 sider med oppgavetekst
Hjelpemiddel:	Kalkulator utdelt på eksamen
Merknader:	Alle oppgaver skal besvares
Vedlegg:	Ingen

Eksamensresultata blir offentliggjort på Studentweb.



Fakultet for allmennvitenskapelige fag

BOKMÅL

Oppgave 1 (teller 1/3)

a) Forklar følgende begreper:

- knapphet
- grenseproduktivitet
- indifferenskurver
- bandwagon-effekten (naboeffekten)
- moralsk risiko (moral hazard)

b) Hva er fullkommen konkurranse? Hvorfor er det interessant/nyttig å studere denne markedsformen? Få spesielt fram hvorvidt denne markedsformen gir en samfunnsøkonomisk effektiv bruk av ressursene.

c) Argumenter for og illustrer (vis med et talleksempel) at beslutninger om reklamekampanjer kan betraktes som et Fangens dilemma spill.

Oppgave 2 (teller 1/3)

Anta at etterspørselen etter en vare er gitt ved $X^E = 200 - 2P$ mens tilbudet er gitt ved $X^T = -10 + P$, der P er produktprisen.

a) Bestem markedslikevekten for denne varen. Tegn opp i et markedsskjema.

b) Hva skjer med tilbud, pris og omsetning om produksjonskostnadene faller? Illustrer i markedsskjemaet.

c) Anta at den aktuelle varen er et mindreverdige gode og at varen har flere substitutter. Hva skjer med etterspørselen etter denne varen når

- i) inntektene i samfunnet øker,
- ii) prisene på substitutter (alternative goder) går opp?

d) Hva menes med inntektselastisitet? Beregn denne hvis etterspørselen (ved et gitt prisnivå) minker fra $X = 60$ til $X = 45$ når inntektene øker med 10 %. Er godet inntektselastisk?

e) Ta igjen utgangspunkt i likevekten i sp. 2a). Forklar virkninger av en maksimalpris på 50 i det aktuelle markedet. Illustrer i markedsskjemaet. Hvorfor er illegal omsetning et vanlig problem når det innføres maksimalpriser? Gi et eksempel.

Oppgave 3 (teller 1/3)

Anta at produksjonskostnadene i den enkelte bedrift i et marked er gitt ved kostnadsfunksjonen: $K(X) = 0,5X^2 + 10X + 200$, der X er produktmengden.

a) Bestem grense- og enhetskostnader. Vis spesielt at laveste pris forenlig med lønnsom virksomhet er 30. Illustrer kostnadsforholdene i et diagram.

Anta videre at markedsetterspørselen etter det aktuelle godet er som i oppgave 2, dvs. at $X^E = 200 - 2P$.

b) Vis at grenseinntekten (GI) ved salg i dette markedet er gitt ved: $GI = 100 - X$. Tegn opp etterspørsel og GI i samme diagram. Gi en økonomisk forklaring på at $GI < \text{pris}$.

c) Bestem bedriftens monopoltilpasning i det aktuelle markedet. Forklar hvorfor tilpasningen blir på den priselastiske delen av etterspørselskurven.

d) Anta at bedriften er pristaker. Forklar at produkttilbudet fra den enkelte bedrift da blir som ved tilbudskurven i oppgave 2, dvs. at $X^T = -10 + P$. Gi en sammenligning av markedsligvekten i dette tilfellet med monopoltilpasningen i spørsmål c. Få fram eventuelle effektivitetstap.

e) Hva skal generelt til for at prisdiskriminering vil være hhv. mulig og lønnsomt for en bedrift?

f) Kall nå det opprinnelige markedet du hittil har studert for marked 1 med etterspørsel gitt ved $X_1 = 200 - 2P_1$. Anta nå at bedriften også kan selge den samme varen i et annet marked 2, der etterspørselen er gitt ved $X_2 = 200 - P_2$. Bestem optimalt valg av mengde og pris i marked 1 og 2 hvis bedriften har mulighet til å ta ulike priser i de to markedene.

g) Gi en kort samfunnsøkonomisk vurdering (effekt på samfunnsøkonomisk effektivitet) av hvordan muligheten for å drive prisdiskriminering påvirker utfallet i marked 1 sammenlignet med den opprinnelige monopoltilpasningen du fant i sp. 3c).

NYNORSK

Oppgåve 1 (vekt 1/3)

a) Forklar følgjande omgrep:

- knappleik (knapphet)
- grenseproduktivitet
- indifferenskurver
- bandwagon-effekten (naboeffekten)
- moralsk risiko (moral hazard)

b) Kva er fullkomen konkurranse? Kvifor er det interessant/nyttig å studere denne marknadsforma? Få spesielt fram om denne marknadsforma gjev ein samfunnsøkonomisk effektiv bruk av ressursane.

c) Argumenter for og illustrer (vis med eit døme med tal) at avgjersle om reklamekampanjar kan sjåast på som eit Fangen sitt dilemma spel.

Oppgåve 2 (vekt 1/3)

Anta at etterspørselen etter ei vare er gitt ved $X^E = 200 - 2P$ mens tilbodet er gitt ved $X^T = -10 + P$, der P er produktprisen.

a) Finn marknadslikevekta for denne varen. Tekn opp i eit marknadsskjema.

b) Kva skjer med tilbod, pris og omsetning om produksjonskostnadene vert reduserte? Illustrer i marknadsskjemaet.

c) Legg no til grunn at den aktuelle vara er eit mindreverdige gode og at vara har fleire substitutt. Kva skjer med etterspørselen etter denne vara når

- i) inntektene i samfunnet aukar,
- ii) prisane på substitutt (alternative gode) går opp?

d) Kva meinast med inntektselastisitet? Rekn ut denne dersom etterspørselen (ved eit gitt prisnivå) minkar frå $X = 60$ til $X = 45$ når inntektene aukar med 10 %. Er godet inntektselastisk?

e) Ta igjen utgangspunkt i likevekta i sp. 2a). Forklar verknader av ein maksimalpris på 50 i den aktuelle marknaden. Illustrer i marknadsskjemaet. Kvifor er illegal omsetning eit vanleg problem når det innførast maksimalprisar? Gje eit døme.

Oppgave 3 (vekt 1/3)

Legg til grunn at produksjonskostnadene i den enskilde verksemd i ein marknad er gitt ved kostnadsfunksjonen: $K(X) = 0,5X^2 + 10X + 200$, der X er produktmengda.

a) Finn grensekostnad og kostnader per eining (einingskostnader). Vis spesielt at lågaste pris som lar seg forene med lønsam produksjon er 30. Illustrer kostnadstilhøva i eit diagram.

Legg vidare til grunn at marknadsetterspørselen etter det aktuelle godet er som i oppgåve 2, dvs. at $X^E = 200 - 2P$.

b) Vis at grenseinntekta (GI) ved sal i denne marknaden er gitt ved: $GI = 100 - X$. Tekn opp etterspørsel og GI i same diagram. Gje ei økonomisk forklaring på at $GI < \text{pris}$.

c) Finn verksemda si monopoltilpassing i den aktuelle marknaden. Forklar kvifor tilpassinga blir på den priselastiske delen av etterspørselskurva.

d) Legg no til grunn at verksemda er pristakar. Forklar at produkttilbodet frå den enskilde verksemd då blir som ved tilbodskurva i oppgåve 2, dvs. at $X^T = -10 + P$. Gje ei samanlikning av marknadslukevekta i dette høvet med monopoltilpassinga i spørsmål c. Få fram eventuelle effektivitetstap.

e) Kva skal generelt til for at prisdiskriminering vil være hhv. mogleg og lønsamt for ei verksemd?

f) Kall no den opphavlege marknaden du hittil har studert for marknad 1 med etterspørsel gitt ved $X_1 = 200 - 2P_1$. Verksemda kan no og selje den same vara i ein anna marknad 2, der etterspørselen er gitt ved $X_2 = 200 - P_2$. Finn optimalt val av mengde og pris i marknad 1 og 2 dersom verksemda har høve til å ta ulike prisar i dei to marknadene.

g) Gje ein kort samfunnsøkonomisk vurdering (effekt på samfunnsøkonomisk effektivitet) av korleis høvet til å drive prisdiskriminering endrar utfallet i marknad 1 samanlikna med den opphavlege monopoltilpassinga du fann i sp. 3c).